

11. Скоробогач Степан Іванович, 1960 р.н., проживає в с. Рудники Підгаєцького району Тернопільської області, пенсіонер.

12. Будник Ганна Романівна, 1941 р.н, проживає в с. Плісняни Зборівського району Тернопільської області, пенсіонерка.

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ВИРОЩУВАННЯ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ В ПОДІЛЬСЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РАЙОНІ

Костюкєвич Т.К.

Одеський державний екологічний університет,
кандидат географічних наук, асистент
email: kostyukevich1604@i.ua

Андронакі А.Б.

Одеський державний екологічний університет,
магістр першого року навчання
email: alla.borisovna97@gmail.com

Цукровий буряк - високопродуктивна рослина, що дозволяє отримувати високий прибуток при комплексному підході до технології її обробітку. Оптимальних результатів при вирощуванні цукрового буряку можна досягти тільки при високій культурі землеробства, на всіх полях сівозміни. Це, особливо, стосується якісного виконання всіх польових робіт в оптимальні агротехнічні терміни.

Важливими елементами сучасної технології вирощування цукрового буряку є обробка ґрунту, добрива, сівба в оптимальні терміни, формування густоти посівів, а також боротьба з бур'янами, шкідниками і хворобами. Серед факторів, якими людина може ефективно управляти, велику роль відіграє також і вибір сорту - 14%, потім кількість внесених азотних добрив - 11% і густота посіву і строки сівби - 10% [1,2].

В даній роботі надається оцінка сучасних умов вирощування цукрового буряку та рекомендації щодо подальшого розвитку виробництва цієї цінної сільськогосподарської культури в Подільському економічному районі. Подільський економічний район має вигідне економіко-географічне та транспортно-географічне положення. По площі район займає 4 місце серед економічних районів України, які впливають на можливості його комплексного економічного і соціального розвитку. Природні умови сприятливі для ведення господарства. Територія знаходиться в лісостеповій природно-географічній зоні.

Природні сільськогосподарські ресурси є основою формування виробничих комплексів, їх структури, типу розселення і рівня освоєння території. Природно-ресурсний потенціал району становить 8,4% загальнодержавного. Найбільшу його цінність становлять земельні ресурси, які становлять близько 75,6% сумарної вартості. Тут – найвища якість земель, з точки зору їх родючості - 140 балів (середній величина по Україні становить 100 балів).

На сьогоднішній день найбільші площі під цукровими буряками в Україні розташовано в Вінницькій, Хмельницькій, Полтавській, Тернопільській та Київській областях (рис. 1).

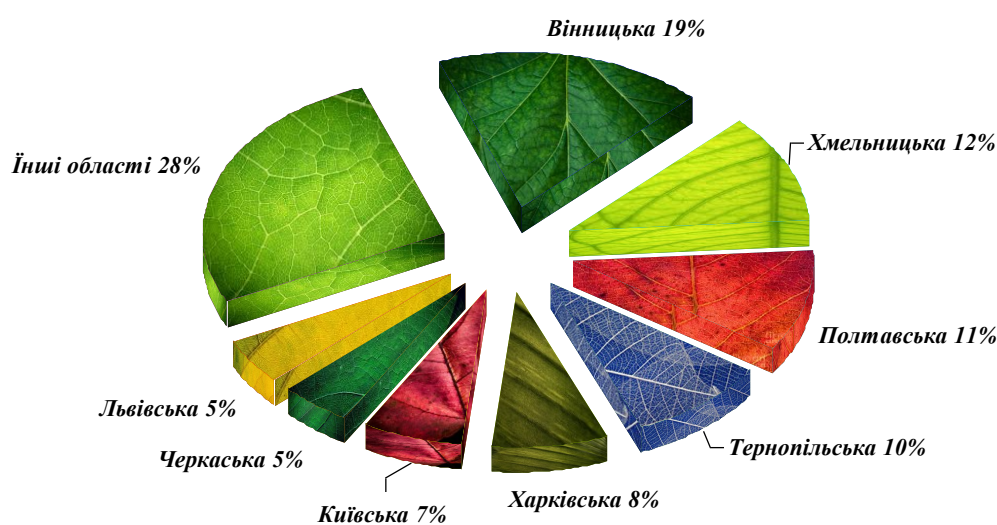

Рисунок 1 – Розподіл площі зайнятої під посівами цукрового буряку в Україні станом на 2017 рік.

Нажаль, але за останні 20-25 років площі під посівами цукрового буряку стрімко зменшуються по всій території України. Так, під урожай цукрового буряку 2016 та 2017 року на Поділлі, за даними Держкомстату [3], було засіяно 113 та 79 тисяч га відповідно, що становить 38 % усієї площі під цією культурою в Україні, хоча ще на початку дев'яностих років площа під цукровими буряками в кілька разів була більше і становила близько 455 тисяч га (табл. 1). Відповідно, й валовий збір також різко знизився - до 3864 тисяч тонн, хоча врожайність цукрового буряку в останні роки зросла.

Як видно з таблиці 1, врожайність цукрового буряку на Поділлі майже завжди вище, ніж по Україні в цілому. Так, в 2016 та 2017 роках на Поділлі, за даними Держкомстату, вона становила 458 та 576 ц/га відповідно, що становить 95 та 115 % від загальної врожайності по Україні (табл. 1).

Таблиця 1

Виробництво цукрового буряку на Поділлі у порівнянні (%) з загальним виробництвом в Україні

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017
Площа, з якої зібрано буряк, тисяч га								
Поділля	455	391	225	174	183	94	113	79
%, від загального	28	27	30	28	37	40	38	38
Виробництво, тисяч тонн								
Поділля	13040	8361	4265	4399	5617	3924	5219	3864
%, від загального	30	28	32	28	41	38	37	42
Урожайність, ц з 1 га площі								
Поділля	289	214	191	266	307	426	458	506
%, від загального	105	105	108	107	110	98	95	115

Багаті ґрунтові ресурси Поділля - переважання чорноземів і сірих лісових ґрунтів зумовило високий рівень освоєння земельних ресурсів. Від загальної земельної площі (6096 тисяч га) 80,6% складають землі сільськогосподарських підприємств, орендарів та інших землекористувачів. Сільськогосподарські угіддя становлять 71% земельної площі, що вище показника по Україні і

свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння району. Частина розораних земель становить 84,4%. В умовах високої розораності, значного розчленування поверхні території швидко збільшується кількість земель, схильних до ерозії.

Природні умови Поділля - один з основних факторів розвитку та спеціалізації господарства, формування транспортно-економічних зв'язків. Тому раціональне використання природних ресурсів Подільського економічного району, всебічне ресурсозбереження є важливим етапом розвитку і розміщення його продуктивних сил. На Поділлі складаються найгарніші умови для вирощування цукрового буряку, але для збереження природних ресурсів території доцільно більш приділяти увазі якості та кількості врожаю за рахунок насіннєвого матеріалу та умов агротехніки, ніж збільшенню площі під цією цінною сільськогосподарською культурою.

Список літератури:

1. Петров В.А. Свекловодство: [2-е изд., перераб. и доп.] / В.А. Петров, В.Ф. Зубенко. - М.: Агропромиздат, 1991. – 191 с.
2. Вострухин Н.П. Сахарная свекла: агротехнические основы формирования высоких урожаев и качества корнеплодов сахарной свеклы /Н.П. Вострухин. – Минск: Фабрика цветной печати, 2005.–319 с.
3. Державна служба статистики України. Сайт Державного департаменту статистики України. Сільське господарство. Рослинництво. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.